

5. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu

“Dijital Dönüşüm”

28-29 ŞUBAT 2020 - İZMİR

doi: 10.18872/0.2020.32

KARADENİZ EREĞLİ DENİZ TURİZMİ POTANSİYELİ, SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

¹Barış DEMİR, ²Hasan KÖŞKER, ³Hacı Mehmet KURT

ÖZET

Deniz turizmi, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızla büyüyen bir sektördür. Turizm faaliyetlerine katılan her iki turistten biri seyahatlerini deniz kenarlarındaki destinasyonlarda gerçekleştirmektedir. Türkiye’de deniz turizmi, turizm çeşitleri içinde önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye’nin turizm gelirlerinin yaklaşık olarak %20’si deniz turizminden oluşmaktadır. Deniz turizmi istatistiklerine bakıldığında, Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgelerinin hem deniz turizmi çeşitliliği hem de deniz turizmi gelirlerinde önemli bir paya sahip olduğu; ancak Karadeniz Bölgesi’nde deniz turizm çeşitliliğinin ve faaliyetlerinin az olduğu, buna bağlı olarak da deniz turizmi gelirlerinin çok düşük olduğu görülmektedir. Oysa Karadeniz Bölgesi; doğal güzellikleri, kıyı alanlarının bakirliği, tarihi ve sosyal dokusunun zenginliği ile önemli bir potansiyeline sahiptir. Bu araştırmanın amacı; Zonguldak ili Karadeniz Ereğli ilçesinin deniz turizmi potansiyelini ve deniz turizmi türlerini ortaya koymak, deniz turizminin gelişimini engelleyen sorunları tespit etmek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda ilçenin deniz turizmiyle ilgili olan kurumları, ticaret ve sanayi odası, iş adamlarının oluşturduğu sivil toplum kuruluşları, deniz acente işletmeleri, su sporları eğitmeni ve denizcilik alanında uzman akademisyenlerden oluşan 12 katılımcı ile 1-25 Aralık 2019 tarihleri arasında yüz yüze ve elektronik posta aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Batı Karadeniz Bölgesi, Deniz Turizmi, Karadeniz Ereğli

---

¹ Öğr. Gör. Barış DEMİR, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Kdz. Ereğli Meslek Yüksekokulu, Zonguldak baris.demir@beun.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi Hasan KÖŞKER, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Kdz. Ereğli Turizm Fakültesi, Zonguldak hasankosker@beun.edu.tr

³ Öğr. Gör. Hacı Mehmet KURT, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Kdz. Ereğli Meslek Yüksekokulu, Zonguldak hmkurt@beun.edu.tr

1. GİRİŞ

Deniz suyu, deniz havası, deniz ikliminin insan sağlığına yararlı olması (Harman ve Çoban, 2016) ve denizlerin birçok rekreasyonel faaliyete olanak sağlaması nedeniyle tarih boyunca insanlar deniz ve deniz kıyılarını ziyaret etmişlerdir (Musa ve Dimmock, 2013). Deniz turizmi, kişinin ikamet ettiği yerden deniz ve çevresine eğlence, dinlenme ve deniz turizmi aktivitelerine katılmak için seyahat etmesidir (Kozan, Özdemir ve Günlü, 2014). Uzun yıllar boyunca deniz turizmi deniz, kum ve güneş üçlüsü ile ön plana çıkmıştır. Günümüzde deniz turizmi, denize girmek veya güneşlenme eksenli olmaktan çıkarak yat, kruvaziyer gemi, günübirlik gezinti tekneleri, yüzer otel, yüzer lokanta, su altı ve su üstü araçları başta olmak üzere su sporlarını da kapsamı içerisine alan eğlence, gezinti ve turistik faaliyetleri ifade eden bir turizm çeşidi haline gelmiştir (Özbek, 2015: 277-48).

Deniz turizmi kendi içerisinde birçok bileşeni barındırmaktadır. Bu bileşenler deniz turizm tesisleri ve deniz turizm araçları olarak iki ana grupta ifade edilebilir. Deniz turizm tesisleri; A ve B tipi kruvaziyer liman işletmeleri, üç, dört ve beş çapalı yat liman işletmeleri ile rıhtım, iskele, çekek yerlerinden oluşan diğer tesis işletmeleridir. Deniz turizm araçları ise; kruvaziyer gemi işletmeleri, yat yatırım ve işletmeleri, dalış turizmi işletmeleri, su üstü aktiviteleriyle ilgili olan işletmeler ve diğer deniz turizmi araç ve işletmelerinden oluşmaktadır (Url-1, 2020). Deniz turizmi bu bileşenleriyle ülke ekonomilerine önemli oranda gelir sağlamaktadır. T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre Türkiye'nin deniz turizmi gelirleri toplam turizm gelirlerinin yaklaşık %20 sine karşılık gelmektedir (Url-2, 2020).

Üç tarafı denizlerle çevrili olan Türkiye'de, deniz turizm faaliyetleri daha çok Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgeleri'nde yoğunlaşmaktadır. Bu bölgeler; coğrafyası, doğal kaynakları, ılıman iklimi, koyları, alt ve üst yapının yeterli düzeyde olması, mavi bayraklı plajları, deniz mevsiminin uzun olması, tarihi antik kentleri ile zengin bir turistik potansiyele sahiptir. Bu nedenlerden dolayı bu bölgeler, turistler tarafından daha çok tercih edilmektedir. Karadeniz Bölgesi coğrafi şartları, kuzey rüzgârlarına açık olması, deniz turizmine yönelik alt ve üst yapı yatırımlarının yetersizliği nedeniyle deniz turizminden yeterince faydalanamamaktadır. Batı Karadeniz Bölgesi'ne bakıldığında, bölgenin münferit birkaç kruvaziyer gemi ile alternatif destinasyon arayışları içerisinde olan bir grup yatçının uğrak yeri olması ve yelkencilik faaliyetleri dışında deniz turizminden yeterince faydalanamadığı görülmektedir. Bölgede deniz turizminin çeşitlendirilmesi ve yaygınlaşması adına yapılan yatırımların yetersiz olması nedeniyle, deniz turizmi faaliyetleri yüzme, güneşlenme, olta balıkçılığı ve günü birlik tekne gezileriyle yapılan kısa seyahatlerin ötesine geçememiştir. Güçlü

(2015) yaptığı bir araştırmada; Batı Karadeniz Bölgesi'nin iklim özelliklerinin deniz turizmi için uygun olduğuna işaret etmektedir. Bu bölgede yıllık ortalama sıcaklıkların 25°C'yi, ortalama en yüksek sıcaklıkların da 28 °C'yi aşmadığını, bu özelliğinden dolayı yaz mevsiminde yüksek sıcaklığın yaşandığı Ege ve Akdeniz bölgelerine alternatif bir destinasyon olabileceğine vurgu yapmaktadır. Bu araştırma Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Zonguldak ili Karadeniz Ereğli ilçesinin deniz turizmi potansiyelini ve deniz turizm türlerini ortaya koymak, sorunların tespiti ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

2. KARADENİZ EREĞLİ'NİN KONUMU, TARİHİ VE TURİZM POTANSİYELİ

Karadeniz Ereğli, Zonguldak ilinin nüfus sayısı en fazla ve ekonomik olarak en gelişmiş olan ilçesidir. Yeşil ve mavinin bulunduğu ilçe, tarih boyunca birçok kültüre, inanca ve medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Karadeniz Ereğli doğal ve tarihi zenginliklerin kesiştiği önemli bir coğrafi konumda yer almaktadır. Ereğli, çevresinde bulunan Abant Gölü Tabiat Parkı, Gölcük Tabiat Parkı, Yedi Göller Milli Parkı, Kartalkaya kayak merkezi, Bolu kaplıcaları, Düzce Güzeldere, Samandere Aktaş Şelaleri, Safranbolu Evleri, Şeker Kanyonu, Tokatlı Kanyonu, Filyos Teion Antik Kenti, Akçakoca, Amasra, İnkum, Bulak ve Gökgöl Mağaraları gibi doğal ve kültürel zenginliklere sahip destinasyonlara yakınlığı sayesinde merkezi bir lokasyon konumundadır.

Eski çağ tarih yazarları Karadeniz Ereğli'den Herakleia Pontike olarak bahsetmekte, ilçenin M.Ö. 550'li yıllarda Yunanlılar tarafından kurulduğunu ifade etmektedirler. Ancak ilçenin daha eski bir yerleşim alanı olduğu bilinmektedir. İlk yerleşimin hangi çağlarda olduğu tam olarak bilinmemekle birlikte, yapılan yeni kazılar ilçenin tarihinin Tunç Çağına kadar uzandığını ortaya koymaktadır (İMEAK Deniz Ticaret Odası Batı Karadeniz Bölgesi Şubesi, 2017; Kdz. Ereğli Kaymakamlığı, 2014). Hititlere, Yunanlıların Karadeniz'de koloniler kurması ile Antik Yunanlılara, ardından Romalılara, Roma'nın ikiye bölünmesi ile de Bizanslılara ev sahipliği yapmış olan ilçe, 1337 yılında Gazi Şehzade Süleyman Paşa tarafından ele geçirilmiş ve Osmanlı himayesine girmiştir. Ancak ilçe kısa bir süre sonra Cenevizlilerin eline geçmiş ve yaklaşık olarak 60 yıl onların kontrolleri altında kalmıştır. Daha sonra tekrar Osmanlıların eline geçmiştir. İlçe 1700'lü yıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nun önemli gemi yapım merkezlerinden biri ve Osmanlı donanmasının yelken bezi yapım merkezi olmuştur. Halen Türkiye'deki tersaneciliğin önemli merkezlerinden biri olmaya devam etmektedir (BAKKA Kdz. Ereğli Turizm Master Planı, 2014). 1829 yılında Uzun

Mehmet'in kömürü bulması ile ilçe kömür madenciliğinin önemli bir merkezi haline gelmiştir. 1960'lardan sonra demir çelik sanayinin kurulması ile bölge ağır sanayi kenti olmuştur.

Cehennem Ağız Mağaraları, Hristiyanlığın ilk dönem gizli ibadet yeri olan Kilise Mağara ve "Kutsal Su" olarak da bilinen Ayazma Mağarası, M.S. 5. yüzyılda inşa edilen ve Orhan Gazi tarafından camiye çevrilmiş olan Orhan Gazi Camii/Ayasofya Kilisesi (Url-3, 2020), Gazi Alemdar Gemisi, Fatih Sultan Mehmet tarafından dikilen Fetih Çınarları, Kent Müzesi, Arkeoloji Müzesi/Halil Paşa Konağı, Kdz. Ereğli Kalesi, Rum Kilisesi, Çeştepe'de bulunan Fener Kulesi, Ölüce Feneri, Heraclius Sarayı, Kent Surları ve Kapıları, Bozhane, Piyale Paşa Konağı ve Aliaga Hamamları ilçenin önemli tarihi ve kültürel unsurlarındandır. Bunlarla birlikte Osmanlı çileği, elpek bezi, fındık, kömür, demir çelik ve balıkçılık ilçenin önemli sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik değerlerindedir (Url-4, 2020). Ereğli ormanları, yaylaları, kanyonları, koyları, barajları, akarsular ve mağaraları ile çok sayıda coğrafi ve doğal değerlere de ev sahipliği yapmaktadır. İlçenin en önemli doğal güzellikleri arasında Gümeli Yaylası, Porsuk ağacı, Tas Gölü, Köseağızı Koyu, Erdemir ve belediye plajları, mendirekler, Alayurt Mağaraları ve Göleviç Şelalesi sayılabilir.

Kdz. Ereğli Liman Başkanlığı'na bağlı 536'sı özel, 89'u ticari amaçlı olmak üzere toplam 625 adet tekne ve bu teknelerin barınabilecekleri turizm belgeli olmayan bir balıkçı barınağı ile bir çekek yeri bulunmaktadır. Hava şartlarının elverişli olduğu aylarda kullanılan ve ticari yat olarak faaliyet gösteren üç adet günü birlik gezinti teknesi de mevcuttur. Bununla birlikte ilçede bulunan Ereğli Yelken İhtisas Kulübü, su sporları ve yelkencilik faaliyetlerinde bulunmak isteyenlere değişik seçenekler sunmaktadır.

Yapılan bir araştırmada yerli turistleri Ereğli'ye çeken ilk dört etmenin sırasıyla kültür, doğa, tarih ve deniz turizmi olduğu görülmektedir. İlçeye gelen yabancı turistlerin gelme sebepleri ise iş ve kongre turizmi, kültür turizmi ve deniz turizmidir (Url-5, 2014). Ereğli yıllardır birçok festivale ve şenliklere ev sahipliği yapmaktadır. Bu festival ve şenliklere katılmak için il dışından birçok ziyaretçi gelmektedir. Bu festivallere katılan ziyaretçilere ilçenin tarihi, kültürel, doğal ve turistik değerlerinin tanıtılması ilçede turistik faaliyetlerin gelişmesine katkı sağlayacaktır.

3. YÖNTEM

Araştırma, Zonguldak ili Karadeniz Ereğli ilçesinin deniz turizmi potansiyelini, deniz turizmi türlerini ortaya koymak, sorunların tespiti ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; araştırma konusu ve sorununu incelemek

için herhangi bir denence ve istatistiksel test kullanılmadan (Yurtseven, Erkul ve Morkoç, 2013:17) mülakat, gözlem, arşiv araştırması/iz sürme çalışmaları, paydaş analizi, örnek olay/vaka analizi ve odak grup yöntemlerinin kullanıldığı (Saruhan ve Özdemirci, 2013:301), algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin takip edildiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2001:39). Bu doğrultuda önce ikincil kaynaklar incelenerek literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması ve uzman kişi görüşleri doğrultusunda 4 adet araştırma sorusunun sorulmasına karar verilmiştir. Başlıca araştırma soruları şunlardır:

- 1- Karadeniz Ereğli'nin deniz turizmi potansiyelini nasıl görüyorsunuz?
- 2- Karadeniz Ereğli hangi deniz turizmi türleri için daha elverişlidir?
- 3- Karadeniz Ereğli'de deniz turizminin gelişmesi engelleyen sorunlar nelerdir?
- 4- Karadeniz Ereğli'de deniz turizminin gelişmesi engelleyen sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?

Tablo 1: Görüşmeye Katılan Katılımcıların Özellikleri

Katılımcı Numarası	Katılımcının Özelliği
K1	Kaptan - Uzak Yol Vardiya Zabiti (Karadeniz'de gemide çalışmış, Kdz. Ereğli'de ikamet eden)
K2	Kaptan - Uzak Yol Vardiya Zabiti (Karadeniz'de gemide çalışmış, Kdz. Ereğli'de ikamet eden)
K3	Akademisyen (Deniz turizmi ve deniz araçları konusunda araştırmaları olan)
K4	Akademisyen (Deniz turizmi ve deniz araçları konusunda araştırmaları olan)
K5	Kdz. Ereğli Müze Müdürlüğü Yetkilisi
K6	Deniz Acentası
K7	Deniz Acentası
K8	Kdz. Ereğli MÜSİAD Yetkilisi
K9	Su Sporları Eğitmeni
K10	Kdz. Ereğli Liman Başkanlığı Yetkilisi
K11	Kdz. Ereğli TSO Yetkilisi
K12	Batı Karadeniz Deniz Ticaret Odası

Araştırma soruları Karadeniz Ereğli’de deniz turizmi konusunda fikir beyan edebileceği düşünülen kişilere yöneltilmiştir. Bu amaçla 20 kişiyle elektronik posta ve telefonla yapılan ön görüşmelerde araştırmanın amacı ve önemi anlatılarak bu araştırmaya katılıp katılamayacakları sorulmuştur. Ön görüşme yapılan 20 kişiden ancak 12 kişi araştırma sorularını cevaplayabileceğini ifade etmiştir. Görüşmeye katılan katılımcıların özellikleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Görüşmeler katılımcıların tercihine uygun olarak 1-25 Aralık 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden 8 tanesi yüz yüze 4 tanesi de elektronik posta yoluyla gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze yapılan görüşmeler görüşmecilerin ses kayıt cihazını tercih etmemeleri nedeniyle, katılımcıların görüşleri yazılı olarak not alınmıştır. Görüşmeler, en ince ayrıntısına kadar yazılı olarak not alındığı için görüşme süresi 30-45 dakika arasında sürmüştür. Katılımcılardan elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve betimsel analizleri yapılmıştır. Verilerin raporlaştırılmasında katılımcı görüşlerinden doğrudan bazı alıntılara yer verilmiştir.

4. BULGULAR

Karadeniz Ereğli’nin Deniz Turizmi Potansiyeline İlişkin Bulgular

Katılımcılar, Ereğli’nin madencilik ve demir çelik sanayisiyle ön plana çıkması sebebiyle, ilçede turizm faaliyetlerinin ikinci planda kaldığını; bu nedenle turizm türlerinin ve deniz turizminin yeterince gelişemediği noktasında birleşmişlerdir. Konuyu K4 nolu katılımcı “...Ereğli sanayinin gölgesinde kalmıştır. Ereğli’de deniz denilince sanayi, limancılık, lojistik ve balıkçılık akla gelir. Deniz turizmi hep arka planda kalmıştır. Oysa ilçenin önemli deniz turizm potansiyeli olduğu söylenebilir...” ifadeleriyle desteklemektedir. K4 nolu katılımcı yerinde ve doğru bir tespitte bulunmuştur. Ancak sanayi ve turizmin bir arada gelişebilmesi mümkündür. Dünyada Barcelona, Trieste, Los Angeles ve Türkiye’de Antalya, İstanbul, İzmir buna örnek olarak gösterilebilir. Diğer taraftan katılımcılar Ereğli’nin kuzey rüzgarlarına (poyraz ve yıldız) kapalı, Batı Karadeniz’deki doğal ve korunaklı tek deniz limanı olduğu noktasında da birleşmektedirler. Konuyu K6 nolu katılımcı “...Batı Karadeniz’deki korunaklı ve tek doğal liman Ereğli limanıdır. Bu yönüyle marina işletmeciliği ve yatçılık için uygundur. Burada yapılacak marina İstanbul’daki yoğun talebin bir kısmını Ereğli’ye çekebilir. Zira Ereğli’nin İstanbul’a yakın olması ve İstanbul’da bağlama maliyetlerinin yüksek olması bir avantajdır...” ifadeleri ile desteklemektedir.

Yeşilin her tonunun, mavinin ve doğallığın bir arada olduğu Ereğli destinasyonu; koyları, plajları ve az tuzlu deniz suyu ile olta balıkçılığı, yüzme, su sporları, yelkencilik ve günü birlik deniz turlarının

yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Katılımcılar, ayrıca Ereğli'nin doğal, tarihi, kültürel ve jeopolitik önemine de vurgu yaparak bu destinasyonda deniz turizminin gelişmesi durumunda doğa, tarih, kültür, inanç ve diğer turizm türlerinin de gelişebileceği noktasında görüş bildirmişlerdir. Konuyu K10 nolu katılımcı "...Ereğli mavisini, yeşili, tarihi, kültürel varlıkları ve konumuyla turizm faaliyetleri için ideal bir yerdir. Deniz turizminin gelişmesi diğer turizm türlerinin de gelişmesini sağlayacaktır. Ancak turizm faaliyetleri istenen düzeyde değildir. Tabii ki bu konuda bizim de önemli eksiklerimiz bulunmaktadır. Ereğli'yi turistik açıdan yeterince değerlendiremedik..." ifadeleriyle desteklemektedir.

Benzer şekilde K12 nolu katılımcı "...Ereğli tarihi değerlere sahip olmasına rağmen bu değerlerin tanıtımını yeterince gerçekleştirememiştir. Yeşille mavinin birleştiği doğal güzelliklerimizi, kültürel değerlerimizi tanıtmaya çabalarımız maalesef yeterli sonucu vermemiştir. Bölgemizi deniz turizmi alanında öne çıkabilmemiz için yatırım yapmak gerekmektedir. Kruvaziyer turizmi ve yat turizmi deniz turizminin en önemli iki bileşenidir. Eğer bu iki turizm çeşidini bölgemize getirebilirsek, çarklar kendiliğinden çalışmaya başlayacak, diğer bütün turizm dalları hareketlenecektir..." ifadeleriyle desteklemektedir.

Karadeniz Ereğli'nin Deniz Turizmi Türlerine İlişkin Bulgular

Katılımcılar, Ereğli'de günümüzde daha çok yüzme, olta balıkçılığı, yelken, günü birlik tekne turlarının yapıldığını, bununla birlikte Ereğli'nin su sporları ve rekreatif faaliyetler açısından da önemli bir potansiyelinin olduğunu ifade etmektedirler. Yat turizmi, jet ski, fly board, kano, banana, ringo, süpertoy, su kayağı, parasailing, yelkencilik, rüzgar sörfü ve dalış turizmi Ereğli'de yapılabilecek deniz turizmi aktiviteleri arasındadır. Ayrıca ilçe, gerekli yatırımların yapılması durumunda kruvaziyer turizmi için de önemli bir lokasyon olabilir.

Konuyu K11 nolu katılımcı "...Ereğli'de balıkçılık faaliyetleri ön plandadır. Burada deniz suyunun tuzluluk oranı az olduğu için balıkları lezzetlidir. Olta balıkçılığının yanında yelken, sörf ve diğer su sporlarına dönük turizm türleri gelişime açıktır..." ifadeleriyle, K9 nolu katılımcı "...Yaz aylarında Ereğli'de denizden genellikle yüzme amaçlı faydalanılmaktadır. Oysa gelir seviyesi yüksek olan ilçede önemli oranda genç nüfus bulunmaktadır. Gençler eğlence ve heyecan arayışındadırlar. Bu gençler Ereğli'de yapılabilecek olan jet ski, fly board, kano, banana, ringo, süpertoy, su kayağı, parasailing, yelkencilik, rüzgar sörfü ve dalış turizmi gibi deniz turizm aktivitelerine yönlendirilebilir..." ifadeleriyle, K12 nolu katılımcı da "...Akdeniz, yatçılar için alışlagelmiş bir konumda olduğundan yavaş yavaş cazibesini yitirmekte, yat sahipleri yeni seyir güzergâhları arayışı içine girmektedirler. Bu noktada Karadeniz, yatçılar için yeni bir seyir bölgesi, yeni bir keşif alanı olarak karşımıza

çıkılmaktadır...” ve “...Kruvaziyer limanlarının turistik cazibe merkezlerine yakın olması ve bu merkezlere ulaşılabilir olması gerekir. Kruvaziyer turizmi, gemi seyahatini kara turları ile birleştiren bir aktivitedir, bu da Ereğli’de yapılabilir...” ifadeleriyle açıklamaktadırlar.

Ereğli her yıl birçok festival ve etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır. Bu festival ve etkinliklerden bir kısmı deniz turizmi bilincinin gelişmesine yönelik yapılması durumunda detinasyondaki deniz turizm türlerine karşı merak oluşacak ve farkındalık sağlanacaktır. K3 nolu katılımcı konuyu *“...Karadeniz hırçın ve rüzgârlıdır. Bu yönüyle yelkencilik ve rüzgar sörfü için son derece ideal bir konumdadır. Deniz turizm türlerinin tanıtılması, sevdirmesi ve gelişmesi için düzenlenecek festivaller sayesinde yelkencilik, rüzgar sörfü gibi denizcilik aktiviteleri yaygınlaştırılabilir...”* ifadeleriyle desteklemektedir. Ereğli’de çilek, hamsi, sevgi barış ve dostluk festivali adı altında değişik etkinlikler düzenlenmektedir. Bu festivallerde çok yoğun bir katılımı gerçekleştirilmektedir. Bu festivalin altında deniz turizm aktivitelerinin tanıtımına ve sevdirmesine yönelik etkinlikler de dâhil edilebilir.

Karadeniz Ereğli’de Deniz Turizminin Gelişimi Engellenen Sorunlara İlişkin Bulgular

Katılımcılar, Ereğli’de deniz turizminin gelişmesinin önünde birçok engelin olduğunu beyan etmişlerdir. Bu engellerin başlıcaları: Karadeniz’in hırçınlığı, kuzey rüzgarlarının sert esmesi, rip olarak ifade edilen dip akıntısı, kıyı bölgesinde dik ve sert kayaların çokluğu bununla birlikte korunaklı koyların azlığı, sağanak yağışlar sonucu dere ve akarsuların taşıdığı toprak ve aşınmaların kıyı bölgesinde oluşturduğu balçık ve sığlık, deniz mevsiminin 3-4 ayla sınırlı olması, sanayi tesisleri ve çarpık yapılaşmadan kaynaklanan deniz kirliliği, bürokratik engeller, alt ve üst yapı eksikliği, planlama problemleri, koordinasyon eksikliği, bilinçsizlik, kalifiye eleman eksikliği ve ilgisizlik olarak sıralanabilir. K7, K8, K10 ve K12 nolu katılımcılar aşağıda beyan edilen ifadelerle konuyu desteklemektedirler.

K8: *“...Ereğli’de deniz turizminin gelişmesinin önündeki en büyük engel bölgenin doğal koşullarından kaynaklanmaktadır. Kuzey rüzgarları eksik olmuyor deniz çoğu zaman dalgalı ve hırçın bununla birlikte rip akıntısının sık sık yaşanması güvenli yüzme imkanlarını kısıtlamaktadır...”*

K7: *“...Önemli oranda alt ve üst yapı problemlerimiz bulunmaktadır. Ereğli limanı Batı Karadeniz’in en güvenli limanlarından olmasına rağmen gelen yat ve teknelerin bakımı, kızağa çekilme, yakıt ikmali için rıhtım ve marinaya ihtiyacımız var. Bu eksikliklerin giderilmesi deniz turizmini belirli bir oranda canlandırır...”*

K10: “...Ereğli’de deniz kirliliği yaşanmaya başlandı. Sanayi odaklı gelişim, sanayi tesislerinin artması, çarpık yapılaşma, bilinçsizlik, yetersiz denetim deniz kirliliğine neden olmaktadır. Buna son yıllarda zamansız yağan sağanak yağışlar sonucu oluşan sel sularının taşıdığı toprak, atıklar vb. de ilave edilince ciddi anlamda kirlilik başladığını söyleyebilirim...”.

K12: “...Karadeniz’de kruvaziyer ana limanının olmaması, turistik tesislerin yetersizliği, kurumlar arası koordinasyon eksikliği, nitelikli insan kaynağı eksikliği, tanıtım ve pazarlama yetersizliği Ereğli’nin deniz turizmi açısından en önde gelen engellerindendir...”.

Karadeniz Ereğli’de Deniz Turizmi Sorunlarının Çözümüne Yönelik Öneriler

Katılımcılar, Ereğli’de deniz turizminin gelişebilmesi için kaymakamlık, belediye, sivil toplum kuruluşları, iş adamları ve yöre halkına önemli sorumluluklar düştüğünü ifade etmektedirler. Söz konusu kurum ve kişilerin el birliği ile deniz turizminin gelişmesi için işbirliği içinde ortak hareket etmesi gerektiğini, deniz turizmi ve çeşitlerinin teşvik edilmesi, alt ve üstyapı yatırımlarına öncelik verilmesi, deniz kirliliği için gerekli önlemlerin alınması gerektiği, ilçenin tanıtımının yapılması konularında çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. K11, K10, K1 ve K12 nolu katılımcılar aşağıda beyan edilen ifadelerle konuyu desteklemektedirler.

K11: “Ereğli’de deniz turizminin gelişebilmesi için kaymakamlık, belediye, konuyla ilgili olan kamu kurumlarına, iş adamlarına, akademisyenlere, sivil toplum örgütlerine büyük sorumluluklar düşmektedir. İlçenin deniz turizmi master planı oluşturulmalı, yapılabilecek deniz turizm faaliyetlerinin neler olduğu tespit edildikten sonra gerekli planlama çalışmaları yapılarak, aşamalı olarak uygulamaya konulabilir...”.

K10: “...Ereğli’nin çok sert olmayan kuzey rüzgarlarına açık olması yelkencilik için son derece uygun bir ortam oluşturmaktadır. Yelkenler için yeterli marina ve sığınma alanının olması halinde Ereğli, Türkiye’nin yelken turizmi merkezi olabilir...”.

K1: “...Karadeniz’in doğal yapısına müdahale edecek değiliz. Ancak deniz ve kıyı alanlarındaki kirliliğin önüne geçebiliriz. Sanayi tesisleri ve yöre halkının deniz ve çevreye karşı daha hassas ve bilinçli olması gerekir. Diğer yandan çocuklarımızı da deniz ve doğa sevgisiyle büyütmemiz gerekir...”.

K12: “...İlçenin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımının yapılması, nitelikli personel yetiştirilmesi, profesyonel hizmet, kara turları düzenlenmesi, modern kruvaziyer liman tesisi inşası, gümrükten muaf

mağazaların turistlerin kullanımına sunulması gibi birçok faaliyetlerle deniz turizmi sorunları çözülebilir... ”.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Karadeniz Ereğli, Bababurnu ve Alaca'daki doğal dalgakıran ve yükseltileleriyle bölgede hakim olan poyraz ve yıldız rüzgarlarının etkisinin kırıldığı doğal ve korunaklı bir liman bölgesidir. Bu nedenle tarih boyunca gemiler için önemli bir uğrak, ikmal, sığınma ve barınma limanı olmuştur. Karadeniz Ereğli, İstanbul'dan yola çıkan veya farklı alternatif destinasyon arayışı içerisinde olan yatçılar için İstanbul sonrası uğradıkları, ikmal yaptıkları ve diğer ihtiyaçlarını giderdikleri bir mola noktasıdır. İlçeye ikmal yapmak için gelen yatçıların, ilçenin kültürel, tarihi, doğal güzelliklerine hayran kaldıkları bilinmektedir. Her yıl yerli ve yabancı yatlardan oluşan ekipler ilçeye ziyaretler gerçekleştirmektedir. Bu ziyaretçilerin beklentilerini daha iyi karşılayabilmek için nitelikli bir marina ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Ereğli'nin İstanbul, İzmit gibi sanayi kentlerine yakın olması ve İstanbul'daki marinaların bağlama, barınma ve kışlama ücretlerinin yüksekliği bir avantaj olarak değerlendirilebilir. Ereğli için iki marina noktası önerilebilir. Birincisi, Bozhane bölgesinde bulunan balıkçı barınağı, görüntü ve çevre kirliliği oluşturmaktadır. Bu alan marina şeklinde planlanabilir. Böylece hem sahildeki görüntü kirliliği ve dağınıklık ortadan kaldırılacak hem de yerli ve yabancı turistler ve yatlar için cazip bir marina alanı oluşturulabilecektir. Diğer nokta polis evi ile donanma sınırı arasındaki bölgedir. Bu bölgenin kuzey rüzgarlarına kapalı ve merkezi konumda olması marina alanı için uygun bir potansiyel olmaktadır.

Karadeniz Ereğli kruvaziyer turizm için de alternatif bir destinasyon olma potansiyeline sahiptir. Bu çerçevede daha önce bazı girişimlerde bulunulmasına rağmen gerek bürokratik engellerden gerekse altyapı eksikliğinden dolayı kruvaziyer gemileri ilçeye yanaştırılamamıştır. Karadeniz Ereğli'ye yanaştırılmak istenen kruvaziyer gemiler Amasra'ya yanaştırılmıştır. Oysa Bozhane bölgesindeki Belediye Limanı, restore edilerek ve gerekli teknik yeterliliklere ulaştırılarak kruvaziyer gemilerin yanaştırılması için uygun bir duruma getirilebilir. Ayrıca bu alanın devlet teşviğine dahil edilebilmesi için gerekli girişimlerde bulunulabilir. Böylece liman harç, rüsum ve ücretleri daha düşük olacak ve liman ayak bastı ücretlerindeki indirimden faydalanılabilecektir.

İlçenin kuzeyden esen poyraz ve yıldız rüzgarları yelkencilik faaliyetleri açısından bir avantaj oluşturmaktadır. Ulusal ve uluslararası yelkencilik faaliyetlerinin ve yarışmalarının ilçede yapılabilmesi için yerel yönetimler başta olmak üzere diğer kamu kurumları ve özel sektör

temsilcilerinin koordinasyonu son derece önemlidir. Ayrıca ilçede hakim olan stabil rüzgarlar parasailing faaliyetleri için de uygundur. Akdeniz ve Ege Bölgesi'ndeki yüksek tatil maliyetleri göz önüne alındığında Karadeniz Ereğli yaz aylarında iç kesimlerde yaşayan yerli turistler için alternatif bir destinasyon olabilme özelliğini taşımaktadır. Köseağzı koyu mavi bayraklı plaj olma potansiyeline sahip olup, bu koy için mavi bayrak alma konusunda gerekli çalışmalar yapılabilir. Bununla birlikte altyapı ve çevre konularında daha duyarlı bir duruş ortaya konulabilir. Karadeniz Ereğli'nin sahilleri yaz aylarında oldukça yoğun olmakla beraber su sporları konusunda yeterli girişim, tanıtım ve farkındalığın olduğu söylenemez. Akdeniz ve Ege'de su sporu ücretleri aşırı talep ve yoğunluk sebebiyle yüksektir. Karadeniz Ereğli'de bu faaliyetlerin daha düşük ücretle yapılabilme imkanının olması ve plajlardaki genç nüfus yoğunluğu düşünüldüğünde ilçenin su sporları açısından önemli bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir. Güvenlik riskleri ve ilk yatırım maliyetinin yüksek olması girişimcileri tedirgin eden bir sorundur. Bu sorun nitelikli ekipman, eğitmen ve vergi muafiyetleri ile çözülebilir. İlçede su altı dalış turizminin yapılabileceği alanlar da bulunmaktadır. Su altı dalış turizmi kapsamında Alacağzı ve Çavuşağzı mevkiileri uygundur.

Karadeniz Ereğli önemli bir deniz turizm potansiyeline sahip olmakla beraber, bölgede konu ile alakalı gerek idarecilerde, gerek yerel yönetimlerde gerekse de sivil toplum kuruluşlarında ve bölge insanında yeterli bir farkındalığın olmadığı görülmektedir. İlçenin çarpık yapılaşması, sanayi kenti olma algısı, çevresel duyarlılığın azlığı, nitelikli personellerin bulunmaması, kurumlar arası koordinasyon eksikliği, tanıtım ve pazarlama eksikliği, altyapı ve turistik tesislerin yetersizliği gibi hususlar bu potansiyelin işlenememesinde önemli bileşenlerdir. Genelde turizm, özelde deniz turizmi farkındalığının ilgili tüm kesimlerde daha nitelikli bir algıya ve ilgiye dönüştürülmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Güçlü, Yüksel. (2015) Batı Karadeniz Kıyı Kuşağında Klimatik Konfor ve Deniz Turizmi Mevsiminin İklim Koşullarına Göre Belirlenmesi. Türk Coğrafya Dergisi. Sayı 53, s: 1-14.

Harman, S. ve Çoban, Ö. (2016). Deniz turizmi ve tarihçesi. (Ed. Çakmak, T.F. ve İstanbullu Dinçer, F.), Deniz Turizmi (s. 1-54) içinde, Detay Yayıncılık: Ankara.

- Kozan, G.Y., Özdemir, S.S. ve Günlü, E. (2014) “Turizm Yazınında Deniz Turizminin Olgusal Gelişimi”. Dokuz Eylül Denizcilik Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı, 2, s: 115-129.
- Musa, G. ve Dimmock, K. (2013). Scuba Diving Tourism. Routledge Taylor & Francis Group: London and New York.
- Özbek, M. (2015) “Turizm Amaçlı Su Altı ve Su Üstü Sportif Faaliyetler: Bugünü Geleceği”. Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi, Cilt 6, Sayı 2, s: 27-48.
- Saruhan, Ş.C. ve Özdemir, A. (2013). Bilim, Felsefe ve Metodoloji. Genişletilmiş ve gözden geçirilmiş 3. Baskı, Beta Basım Yayım ve Dağıtım, İstanbul.
- Url-1: Deniz Ticareti Dergisi (2019) *Türkiye’de Deniz Turizmi Özel Eki, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Denizcilik İstatistikleri* https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/istatistik_kruvazi_yer.aspx Erişim Tarihi: 03.01.2020.
- Url-2: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2019) *Deniz Turizm İstatistikleri* <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201144/deniz-turizm-isletmeleri-ve-yat-istatistikleri.html> Erişim Tarihi : 03.01.2020.
- Url-3: Karadeniz Ereğli Belediyesi (2019) *Kdz. Ereğli Tarihçe* <http://www.kdzeregli.bel.tr/index.php/k2/tarihce>, Erişim Tarihi: 03.01.2020.
- Url-4: Karadeniz Ereğli Kaymakamlığı (2019) İlçemiz <http://www.karadenizeregli.gov.tr/ilcemiz> Erişim Tarihi: 03.01.2020.
- Url-5: Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (2014) *Kdz. Ereğli Turizm Master Planı Projesi*, <https://www.bakkakutuphane.org/upload/dokumandosya/Kdz.EreYli-Turizm-Master-PlanY-Projesi01.04.2015.22.05.40.pdf> Erişim Tarihi: 03.01.2019.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. 8. Tıpkı Basım, Seçkin Yayıncılık, Ankara
- Yurtseven, H.R., Erkul, H. ve Morkoç, D.K. (2013). Örneklerle Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem ve Teknikleri, Detay Yayıncılık, Ankara.